

Suriye Kökenli Öğretmen Adayı Olmak: Sorunlara Yönelik Nitel Bir Araştırma*

Being a Teacher Candidate from Syrian Background: A Qualitative Research on Challenges

Zeynel AMAÇ *

Yakup ALAN**

Behçet ORAL ***

Makale Bilgisi

Geliş: 30.11.2023

Kabul: 04.04.2024

Doi:

10.20296/tsadergisi.1398397

Anahtar Sözcükler:

*Geçici koruma,
Suriyeli öğretmen adayları,
Suriyeli üniversite öğrencileri*

ÖZET

Suriye’de yaşanan iç savaş nedeniyle milyonlarca insan başta Türkiye ve Lübnan gibi komşu ülkeler olmak üzere başka ülkelere göç etmek zorunda kalmıştır. Türkiye de sınır komşusu olma, dini, kültürel ve tarihi bağlar nedeniyle Suriyelilerin sığındığı önemli ülkelerden birisi olmuştur. 2022 itibarıyla Türkiye’de üç buçuk milyondan fazla Suriyeli geçici koruma altındadır. Geçici koruma kapsamındaki üniversite öğrencilerinin yaşadıkları eğitim sorunlarının tespit edilmesi onların eğitimine yönelik politikaların oluşturulması ve uygulanması aşamalarında faydalı olabilecektir. Nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim olarak desenlenen bu çalışmanın amacı geçici koruma altındaki Suriye uyruklu öğretmen adaylarının eğitim ve uyum sorunlarının belirlenmesidir. Bu bağlamda araştırmanın çalışma grubunu Kilis 7 Aralık Üniversitesi’nin farklı bölümlerinde eğitim almakta olan yaklaşık 20 Suriyeli öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri görüşme formu yardımıyla toplanmıştır. Veriler betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiş ve tümevarım yöntemi kullanılmıştır. Çalışma sonucunda Suriyeli öğrencilerin Türkçe seviyelerinden kaynaklı sorunlar yaşadıkları, maddi sıkıntı çektikleri ve bunun eğitim hayatlarını etkilediği, bazılarının iletişim kurmakta zorlandığı ve ayrımcılığa ve ötekileştirmeye maruz kaldıkları ve ailelerinden destek alamadıkları tespit edilmiştir. Ayrıca büyük kısmının okudukları bölüme yönelik aidiyet hissi duyduğu belirlenmiştir.

Article Information

Submission: 30.11.2023

Acceptance: 04.04.2024

Doi:

10.20296/tsadergisi.1398397

Key Words:

*Temporary protection,
Syrian teacher candidates,
Syrian university students*

ABSTRACT

Due to the civil war in Syria, millions of people had to migrate to other countries, especially neighboring countries such as Türkiye and Lebanon. As of 2022, more than three million Syrians are under temporary protection in Türkiye. Identifying the educational problems experienced by university students under temporary protection may help create and implement policies for their education. The aim of this study, designed as phenomenology, one of the qualitative research methods, was to determine the education and adaptation problems of Syrian teacher candidates under temporary protection. In this context, the research study group consists of approximately 20 Syrian students studying in different departments of Kilis 7 Aralık University. The data for the research were collected using an interview form. The data were analyzed using the descriptive analysis method. As a result of the study, it was determined that Syrian students had problems due to their level of Turkish, faced financial difficulties affecting their education, experienced challenges in communication, and were exposed to discrimination and marginalization. Some of them could not receive support from their families. Additionally, it was found that most of them felt a sense of belonging to the department they studied.

Atf İçin

Amaç, Z., Alan, Y., & Oral, B. (2024). Suriye kökenli öğretmen adayları olmak: Sorunlara yönelik nitel bir araştırma. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 28(2), 559-578. doi: 10.20296/tsadergisi.1398397

*Bu çalışmanın bir bölümü Dicle Üniversitesi Uluslararası Disiplinlerarası Sempozyumunda (DUDS-2022) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

* Dr. Öğr. Üyesi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Kilisli Muallim Rifat Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Kilis, zamac@kilis.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1387-5773>

** Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sakarya, alanyakup@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9888-1357>

*** Prof. Dr., Dicle Üniversitesi, Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Diyarbakır, oralbehcet@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6885-1683>

GİRİŞ

Günümüz dünyası “göç” dünyası hâline gelmiştir. Savaş, iç karışıklıklar, ekonomik, sosyal ve daha başka nedenlerle insanlar yurtlarını terk edip başka ülkelerde yaşamak zorunda kalmaktadırlar. BM Mülteciler Yüksek Komiserliği'nin [UNHCR] (2022) verilerine göre 103 milyon insan dünya çapında zorunlu göçe tabi tutulmuş, bunların 53.2 milyonu kendi ülkeleri içinde göç etmek zorunda kalmış, 32.5 milyonu mülteci statüsünde, 4.9 milyonu sığınmacı durumunda farklı ülkelere gitmiş ve 5.3 milyon insan ise uluslararası koruma ihtiyacı içine girmiştir. Bunların çoğunluğu kadın ve çocuklardır. UNHCR (2022) verilerine göre mültecilerin %72'si Suriye, Venezüella, Ukrayna, Afganistan ve Güney Sudan kaynaklıdır. Mültecilerin %36'sını Türkiye (3.7 milyon), Kolombiya (2.5 milyon), Almanya (2.2 milyon), Pakistan (1.5 milyon) ve Uganda (1.5 milyon) misafir etmektedir. Harrell-Bond ve Voutira (2007) mültecilerle ilgili şunları belirtmektedir:

Bugün dünyanın dört bir yanındaki mülteciler farklı koşullarda yaşıyor; en görünür şekilde 'Kuzey'deki gözetli veya 'kabul' merkezlerinde ve 'Güney'deki kamplarda tutuluyorlar; Aslında, insani yardım rejimine yönelik çoğu eleştirinin yinelediği gibi, mülteciler hayatta kalmak için büyük ölçüde kendi çabalarına bağımlıdır (s. 283).

Mülteciler yaşadıkları yeni toplumlara uyum sağlamak amacıyla eğitim hayatlarına devam edebilirler. Sosyal, ekonomik ve eğitim hayatına katıldıkları ölçüde uyumları kolaylaşabilir. Üniversite çağındaki öğrencilerin yükseköğrenime devam etmeleri veya başlamaları onların bir meslek edinme ve ekonomik olarak bağımsızlık kazanmalarına yardımcı olabilir. Benzer şekilde yaşadıkları travmadan kurtulmak için yükseköğrenim faydalı bir çözüm olabilir. Nitekim Milton ve Barakat (2016) yükseköğrenimin travmadan iyileşmeye katkıda bulunabileceğini savunmaktadır. İsaoglu ve Tuzcuoğlu (2021) da sosyal becerileri geliştirmek ve uyum için psikolojik dayanıklılığın önemli olduğuna dikkat çekmektedir. Bu nedenle eğitimin bir araç olabileceği söylenebilir. Crea ve McFarland (2015) ise mülteci öğrencilerin eğitimi daha iyi bir gelecek için bir umut olarak gördüklerini belirtmekte ve geri döndüklerinde veya geri dönmeme durumunda kazanımlarını topluma geri verme olarak görmektedirler. Dryden-Peterson ve Giles (2010) ise yükseköğrenimin genç mülteciler için ilham verici, yaratıcı ve nitelikli kararlar almalarını sağlayabileceğini vurgularken şunları eklemektedir:

Daha yüksek eğitim biçimlerine erişim, genç yetişkinlerin ilham verici, yaratıcı ve becerikli kararlar almalarını sağlar. Yükseköğrenim yalnızca kişisel geçim kaynaklarını iyileştirmekle kalmayacak, aynı zamanda daha geniş bir eğitilmiş toplulukla bağlantılı olduğunda militarize şiddetin olumsuz etkilerini tersine çevirebilecek ve topluluğun içinden yeniden inşasını etkinleştirebilecektir (s. 5).

Zeus (2011) ise mülteciler için yükseköğrenimin bir lüks olarak kabul edildiğini ancak aksine yükseköğrenimin mültecileri güçlendirmenin bir yolu olabileceğini belirtmektedir. Ancak üniversite eğitimi zorlu bir süreçtir. Öncesinde diploma gibi gerekli belgeleri hazırlama, kabul için giriş sınavlarından yeterli puanı alma ve üniversite giderlerini (barınma, ulaşım, kitap, kırtasiye, giyim vb.) karşılama mültecileri zorlayan konulardır. Alanyazında mültecilerin yükseköğretimde yaşadıkları sorunlarla ilgili çeşitli çalışmalar mevcuttur. Naidoo'ya (2015) göre yükseköğretime geçiş hem izole edici hem de karmaşık olabilir. Çünkü “mali kısıtlamaların yanı sıra, ebeveynleri iyi eğitilmiş olmayan öğrenciler, üniversite düzeyindeki derslerde başarılı olmak için genellikle kötü şartlarda hazırlanmaktadır. Mülteci kökenli pek çok öğrenci, yükseköğretimle ilgili istek ve beklentileri destekleyecek destek ağlarından da yoksundur.” (s. 215). Hailu ve Ku'a göre (2014) mülteci üniversite öğrencilerinin yaşadıkları sorunların arasında dil zorlukları, mali sorunlar, kültürel farkındalık eksikliği ve yetersiz rehberlik bulunmaktadır. Rasheed ve Munoz (2016) ise mültecilerin yerel halktan gelen olumsuz tepkiler, maddi sorunlarla birlikte dil ve doküman sorunlarıyla başa çıkmak zorunda olduklarını belirtmektedir. Topal ve Tauscher'in (2020), Türkiye'deki farklı üniversitelerde öğrenim gören uluslararası öğrencilerle gerçekleştirdikleri nicel araştırma bulgularına göre uyum, iletişim, ekonomik sıkıntılar, aldıkları eğitimin niteliğiyle ilgili endişeler ve ana vatanlarına yönelik hasret gibi konular ön plana çıkmaktadır.

Türkiye’de Geçici Koruma Altındaki Suriyeliler ve Yükseköğretim

Suriye'deki iç savaşın sebep olduğu büyük insanlık trajedisi sonucunda, milyonlarca insan yurtlarını terk ederek farklı ülkelere sığınmak zorunda kalmıştır. Türkiye, coğrafi yakınlığı, tarihi, dini ve kültürel bağları nedeniyle Suriyeli mültecilerin sığındığı önemli bir ülke hâline gelmiştir. 2022 yılı itibarıyla, Türkiye'deki Suriyelilerin yaklaşık dörtte biri yükseköğrenim fırsatlarını değerlendirebilecek üniversite çağındaki gençlerden oluşmaktadır (Göç İdaresi Başkanlığı, 2022). Verilere göre 1447.371 (19-24 yaş) geçici koruma kapsamında nüfus bulunmaktadır. Bunların yaklaşık 194.000'i kadın ve 254.000'i ise erkektir. YÖK bünyesindeki devlet ve vakıf üniversitelerinde öğrenim görmekte olan Suriye uyruklu öğrenci sayısı yaklaşık elli üç bin civarındadır (YÖK, 2022). Bu öğrencilerin yaklaşık 52.000'i erkek ve 21.000'i kadındır. Önceki yıllara göre bir artış söz konusudur. YÖK (2022) verilerine göre en fazla lisans düzeyinde Suriye kökenli öğrenci bulunmaktadır. Türk üniversite sistemi içindeki uluslararası öğrenci sayısının 260.000 (YÖK, 2022) olduğu düşünüldüğünde yükseköğrenim sistemimiz içindeki uluslararası öğrencilerin 5'te biri Suriye kökenlidir.

Alanyazın incelemesinde farklı şehirlerde farklı yöntemlerle çeşitli çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmaların tamamı üniversite öğrencilerine odaklanmakla birlikte sadece Suriyeli öğretmen adaylarına yönelik özel bir çalışma bulunmamaktadır. Bu bağlamda mevcut çalışma Suriye kökenli öğretmen adaylarının mesleki gelişimini desteklemek için önemli bir bakış açısı sunmakta ve çalışmanın bulguları, bu grup öğretmen adaylarının mesleki gelişimini desteklemek için kullanılabilir yeni programlar ve politikalar geliştirilmesine katkıda bulunabilecektir. Bununla birlikte çalışma, Suriye kökenli öğretmen adaylarının mesleki gelişimine dair mevcut alana özgün bir bakış açısı sunmakta ve çalışmanın bulguları, öğretmen adaylarının karşılaştığı zorlukları ve ihtiyaçlarını daha iyi anlamamızı sağlayabilecektir. Türkiye’de yapılan bilimsel araştırmalar sonucunda Suriyeli öğrencilerin çeşitli sorunlar yaşadıkları ortaya çıkarılmıştır. Buna göre Suriyeli öğrencilerin Türkçeyi kullanma yetersizliklerinden dolayı iletişim sorunları yaşadıkları (Sağır ve Aydın, 2020; Taşar, 2019), barınma problemleriyle karşı karşıya kaldıkları (Gül ve Şaşman-Kaylı, 2020), ölçme ve değerlendirme faaliyetlerinde başarılı olamadıkları (Taşar, 2019), derse katılım noktasında geri kaldıkları (Yaralı Akkaya, Azimli Çilingir ve Tuğ Levent, 2018), maddi sıkıntılar yaşadıkları, savaşın getirmiş olduğu travmayı atamadıkları ve buna bağlı olarak psikolojik sorunlar yaşadıkları (Bimay, 2021), Türk öğrencilerle kaynaşamadıkları (Levent, Öksüz Gül ve Aydemir, 2021), akademik ve idari personelle iletişim kuramadıkları, dışlanmaya ve ayrımcılığa maruz kaldıkları (Aydın, 2021; Bimay, 2021; Gül ve Şaşman-Kaylı, 2020; Gülerce ve Çorlu, 2021; Güngör ve Soysal, 2021; Harunoğulları, Süzülmüş ve Polat, 2019; Kaya ve Şahin, 2021; Levent, Öksüz Gül ve Aydemir, 2021; Sağır ve Aydın, 2020; Şahin ve Çelik, 2020; Taşar, 2019; Yaralı Akkaya, Azimli Çilingir ve Tuğ Levent, 2018) yapılan araştırmalarda ortaya çıkarılmıştır.

Geçici koruma altındaki Suriyeli üniversiteli öğrenciler üzerine yapılan bilimsel araştırmalar incelendiğinde, disiplinlerarası bir yaklaşımın benimsendiği ve Suriye kökenli öğrencilerin eğitim süreçleri sosyolojik (Harunoğulları, Süzülmüş ve Polat, 2019) ve psikolojik (Levent, Öksüz Gül ve Aydemir, 2021) boyutlarıyla ele alındığı görülmektedir. Bu çalışmalar genellikle nitel, nicel ve karma yöntemler kullanılarak yürütülmüş olup, öğrencilerin akademik, psikolojik ve sosyal uyumları gibi çeşitli alanlar detaylı bir şekilde incelenmiştir. Bu bağlamda bu grup öğrencilerin iletişim, Türkçe yeterlikleri, akademik, barınma ve az da olsa dışlanma ve ayrımcılık gibi konular öğrencilerin yaşadıkları sorunlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Eğitim fakültesinde okuyan ve öğretmen adayı olan Suriyelilerin yaşadıkları sorunlarla ilgili yapılacak araştırmanın onların eğitimine yönelik politikaların belirlenmesi ve uygulanması aşamalarında faydalı olabileceği düşünülmektedir. Çünkü bu öğrencilerin en iyi şekilde eğitim almaları, iki yönden önemlidir. Birincisi, bu öğrencilerin ülkelerine dönmeleri halinde Türk eğitim sisteminde edindikleri bilgi ve becerileri kullanarak öğretmenlik becerilerini geliştirmelerine ve eğitim sistemlerinin gelişmesine katkıda bulunmalarına imkân sağlayabilir. Örneğin, Türkiye’de edindikleri deneyimleri kullanarak program geliştirme, materyal hazırlama ve yenilikçi öğretim yöntemleri uygulama gibi alanlarda rol alabilirler. İkincisi ise, eğer Türkiye’de kalmayı seçerlerse eğitim sistemine daha nitelikli öğretmen olarak daha fazla katkı sağlayabilirler. Bu öğretmenler, farklı kültürlerden gelen ve farklı

eğitim sistemlerini deneyimleyen bireyler olarak, Türk eğitim sistemine çeşitlilik ve zenginlik katabilirler. Ayrıca, edindikleri dil becerileri ve kültürel farkındalıkları sayesinde, uluslararası eğitim projelerinde ve programlarda daha aktif rol alabilirler.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı geçici koruma altındaki Suriyeli öğretmen adaylarının öğretmenlik eğitimi sürecindeki deneyimlerinin ve yaşadıkları eğitim ve uyum sorunlarının incelenmesidir. Bu bağlamda çalışmada aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır:

1. Suriye kökenli öğretmen adaylarının “öğretmenlik eğitimi” deneyimleri nasıldır?
2. Suriye kökenli öğretmen adayları yaşadıkları öğretmenlik eğitimi deneyimlerini nasıl anlamlandırmaktadırlar?
3. Suriye kökenli öğretmen adaylarının öğretmenlik eğitimi sürecinde yaşadıkları sorunlar nelerdir?

YÖNTEM

Araştırma Deseni

Bu çalışmanın amacı geçici koruma altındaki Suriye uyruklu öğretmen adaylarının eğitim ve uyum sorunlarının belirlenmesidir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim deseniyle tasarlanmış ve uygulanmıştır. Olgubilim desenin seçilme nedeni Suriyeli öğretmen adaylarının deneyimlerinin belirlenmesi ve yorumlanmasında bu desenin diğer desenlere göre daha uygun olacağına düşünülmesidir. Olgubilim deseni bireylerin ilgili konuda yaşadıkları deneyimleri nasıl anlamlandırdıkları keşfetmeye çalışılır. Olgu, günlük hayatta tecrübe ettiğimiz olaylar, algılar, tutumlar ve deneyimler olarak karşımıza çıkmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Olgubilim çalışmalarında ilgili olguyu yaşayan bireylerle birebir derinlemesine görüşmeler yapılmalı ve olguyu nasıl anlamlandırdıkları ortaya çıkarılmaya çalışılmalıdır (Patton, 2015). Bu çalışmanın odağı olan olgu “Suriyeli öğretmen adayı olmak” tır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, Kilis 7 Aralık Üniversitesi Kilisli Muallim Rifat Eğitim Fakültesinde 2022-2023 akademik yılı Güz döneminde öğrenim gören 20 Suriyeli öğretmen adayından oluşmaktadır. Fakülte Temel Eğitim, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Özel Eğitim, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi ve Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi bölümlerinde sekiz aktif anabilim bulunmaktadır. Toplam öğrenci sayısı yaklaşık 1300 civarındadır. Çalışma grubu çalışmaya gönüllü olarak katılan 20 öğrenciden oluşmaktadır. Çalışma grubunun seçiminde kolay ulaşılabılır durum örnekleme yöntemi (Yazar ve Keskin, 2020) tercih edilmiştir. Yakın çevresinden başlayarak en uygun birimleri seçtiği (Burak, 2022) ve araştırmaya hız ve pratiklik kazandıran bu yöntemde araştırmacı, erişilmesi kolay olan bir durumu çalışma grubu olarak seçer (Patton, 2015). Bu yöntemin seçilmesinde araştırmacıların çalışma grubunun bulunduğu üniversitede görev yapması önemli etken olmuştur. Çalışma grubunda yer alan öğretmen adaylarına ilişkin bilgiler Tablo 1’de verilmiştir:

Tablo 1. Çalışma grubuna ait bilgiler

Çalışma Grubu		f
Cinsiyet	Erkek	5
	Kadın	15
Program	Okul Öncesi Öğretmenliği	7
	Sınıf Öğretmenliği	6
	Türkçe Öğretmenliği	7
Sınıf	1. Sınıf	4
	2. Sınıf	4
	3. Sınıf	4
	4. Sınıf	8

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu yardımıyla toplanmıştır. Görüşme formu, araştırmacılar tarafından hazırlanmış ve alan uzmanı 3 akademisyen tarafından incelenmesi sağlanmıştır. Uzmanlardan alınan dönütler neticesinde forma son şekli verilerek uygulamaya hazır hâle getirilmiştir. Görüşme formunda demografik bilgiler ve katılımcıların yaşadıkları eğitim ve uyum sorunlarını belirlemeye yönelik altı soruya yer verilmiştir. Çalışmanın verileri birinci ve ikinci araştırmacılar tarafından toplanmıştır. Veri toplama sürecinde önce öğretmen adaylarına araştırma hakkında bilgi verilmiş ve her bir katılımcıdan aydınlatılmış onam formunun imzalı örneği alınmıştır. Sonra gönüllülük esasına göre öğretmen adayları ile yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Her bir görüşme yaklaşık 20-25 dakika sürmüştür. Görüşmeler katılımcıların onayı doğrultusunda kayıt altına alınmıştır.

Verilerin Analizi

Elde edilen veriler önce bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Veriler betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiş ve tümevarım yöntemi (Sözer ve Aydın, 2020) kullanılmıştır. Bunun için veriler araştırmacılar tarafından kodlanmış, kodlardan kategoriler oluşturulmuştur. Son bölümde ise kategorilerden temalara ulaşılmıştır. Elde edilen temalar mülteci eğitimi ve araştırma yöntemi alanlarında uzmanlaşmış iki akademisyene sunulmuş ve görüşleri alınmıştır. Görüşleri doğrultusunda düzeltme ve yeniden isimlendirmeler yapılmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlilik

Bu nitel çalışmada inandırıcılık, aktarılabirlik, tutarlık ve teyit edilebilirlik (Yıldırım ve Şimşek, 2013) çalışmaları için çeşitli yöntemler kullanılmıştır. Çalışmalarda geçerlik ve güvenilirliği sağlamak amacıyla inandırıcılık için: a) Uzun süreli etkileşim, b) Derinlik odaklı veri toplama, c) Çeşitleme, d) Uzman görüşü ve e) Katılımcı teyidi; aktarılabirlik için: a) Ayrıntılı betimleme ve b) Amaçlı örnekleme; tutarlık için tutarlık incelemesi ve teyit edilebilirlik için teyit incelemesi yöntemleri bulunmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu çalışmada inandırıcılığı sağlamak amacıyla katılımcı öğretmen adaylarıyla veri toplama sürecinde uzun süreli etkileşim sağlanmıştır. Oluşturulan temalar için alan uzmanlarının görüşüne başvurulmuş ve öneriler doğrultusunda düzeltmeler yapılmıştır. Kayıt altına alınan görüşmeler sonucunda metin hâline getirilen veriler katılımcılara sunulmuş ve teyit alınmıştır. Aktarılabirlik için, ayrıntılı betimlemeler (Merriam ve Tisdell, 2016), katılımcıların görüşlerinden alıntılar yapılmış ve katılımcı görüşlerinde dil bilgisi, telaffuz yanlışları gibi durumlarda düzeltmeler yapılmamıştır. Tutarlık için verilerin toplanması ve analiz sürecinde bütüncül bir yaklaşım (Yıldırım ve Şimşek, 2013) sergilenmiştir. Bunun için veriler bir bütün olarak incelenmiştir. Teyit incelemesinin sağlanabilmesi amacıyla ham veriler, ilk kodlamalar, kodlamalardan oluşturulan kategoriler ve elde edilen çıkarımlar şifre korumalı bir bilgisayar ortamında saklanmıştır. Olgubilim çalışmalarında öze, incelenen olguya odaklanmak için “parantezleme” (Epokhe) (van Manen, 2014, akt. Merriam ve Tisdell, 2016) yapılması önerilmektedir. Bu bağlamda araştırmacılar bulunabilecek ön yargılar ve perspektifler mümkün olduğunca ötelenmiş, askıya alınmış ve verilere ön yargısız bir şekilde yaklaşmıştır.

Etik Konular

Kilis 7 Aralık Üniversitesi Etik Kurulundan araştırma izni alındıktan sonra katılımcılara ulaşılmış ve çalışma hakkında bilgi verilmiştir. Çalışmanın gönüllülük esasına dayandığı açıklanmıştır. Görüşme sorularında katılımcıların isim, öğrenci numarası ve TC/vatandaşlık numaraları gibi onları tanıyacak ve kişisel bilgilerini ortaya çıkartacak herhangi bir soruya yer verilmemiştir. Analiz evrakları, tam metinler ve raporlarda katılımcıları tanıyacak herhangi bir ifadeye yer verilmemiştir. Bunun için katılımcılar Ö1, Ö2, Ö3 şeklinde kodlanmıştır.

BULGULAR ve YORUMLAR

Geçici koruma altındaki Suriyeli öğretmen adaylarının eğitim ve uyum sorunlarını belirlemeye yönelik çalışmanın verilerinin analizi sonucu yedi tema belirlenmiştir. Temalar ve ilgili kodlar Şekil 1’de sunulmuştur

Şekil 1. Kod ve Temalar

Öğretmen Adaylarının Türkçe Dil Seviyeleri

Suriyeli öğretmen adaylarının Türkçe seviyelerine ilişkin bulgular Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. Suriyeli öğretmen adaylarının Türkçe seviyelerine ilişkin bulgular

Kod	f
İyi Seviye	12
Konuşma Becerisinde Sorun Var	7
Orta Seviye	7
Yazma Becerisinde Sorun Var	2

Tabloya göre çalışma grubunda yer alan öğretmen adaylarının yarısından fazlası (f=12) Türkçe seviyesinin iyi olduğunu belirtmiştir. Bir kısmı ise seviyesinin orta (f=7) olduğunu düşünmektedir. Bununla birlikte seviyesinin iyi ya da orta olduğunu belirten ancak konuşma becerisinde (f=7) veya yazma becerisinde (f=2) sorun yaşadığını bildiren öğretmen adayları da vardır. Seviyesinin kötü olduğunu belirten öğretmen adayı ise yoktur. Türkçe seviyesinin iyi olduğunu düşünen öğretmen adaylarından bazılarının görüşü şu şekildedir:

Türkçe seviyem oldukça iyi. Arkadaşlarımla ve hocalarımla anlaşabiliyorum (Ö1, K).

Beş yıldır hem lisede hem de TÖMER’de Türkçe öğrendim. Dolayısıyla Türkçeyi iyi kullandığımı ve öğrendiğimi düşünüyorum (Ö11, K).

Türkçe seviyemin iyi olduğunu ve yeterli olduğunu düşünüyorum ve okuduğum bölümüme göre yeterlidir (Ö13, K).

Türkçe seviyesinin orta olduğunu düşünen öğretmen adaylarından bazılarının görüşü de şu şekildedir:

Türkçe seviyem ortadır. Türklerle fazla konuşmadığım için Türkçem pek fazla gelişmedi (Ö7, K).

Türkçe seviyem o kadar iyi değil. Yani orta ama kendimi kurtarabilirim diyebilirim (Ö17, K).

Seviyesinin iyi ya da orta olduğunu düşünen ancak bazı becerilerde sorun yaşadığını belirten öğrencilerden bazılarının görüşü ise şu şekildedir:

Türkçe seviyem oldukça iyi. Özellikle yazma, okuma ve dinleme. Ancak konuşmada biraz sıkıntı var (Ö20, K).

Türkçe seviyem orta ama bazen yazmada cümlelerim kopuk oluyor ya da hocanın arkasından not tutamıyorum (Ö4, E).

Dil Kaynaklı Sorunlar

Suriyeli öğretmen adaylarının Türkçe seviyelerinin yetersiz olmasından veya bazı becerilerinin tam gelişmemiş olmasından kaynaklanan sorunlarla ilgili bulgulara Tablo 3’te yer verilmiştir.

Tablo 3. Suriyeli öğretmen adaylarının yaşadığı dil kaynaklı sorunlar

Kod	f
Kelimeleri Anlayamama	8
Sorun Yaşamama	7
Dersleri Anlayamama	5
Sınavlarda Zorlanma	2
Ödevlerde Zorlanma	1

Tablo 3’te öğretmen adaylarının yaşadıkları dil kaynaklı sorunlarla ilişkili görüşlerine yer verilmiştir. Buna göre Suriyeli öğretmen adayları daha çok kelimeleri anlama (f=8) noktasında sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bazı öğretmen adayları da dersleri anlamakta güçlük çektiklerini (f=5) ifade etmiştir. Özellikle yazma becerileri çok gelişmediği için sınavlarda (f=2) veya ödevlerini yaparken zorlandıklarını (f=1) belirten öğretmen adayları da mevcuttur. Bunlara karşın bazı öğretmen adaylarının dilden kaynaklı herhangi bir sorun yaşamadığı (f=7) da elde edilen bulgulardandır.

Kelimeleri anlamakta güçlük çektiğini belirten öğretmen adaylarından Ö4’ün (E) görüşü şu şekildedir:

Derslerde çok sorun yaşıyorum. Ne kadar Türkçeyi bilsem de illa bazı sözcükleri bilmiyorum. Böyle olunca da çok şeyi öğrenemiyorum.

Dil seviyesinden dolayı dersleri anlamakta güçlük çektiğini bildiren Ö14’ün (K) görüşü şöyledir:

Benim Seviyem iyi ama dersleri anlamakta zorlanıyorum. Çok fazla olunca kafam karışıyor ve birçok şey yabancı geliyor, anlamıyorum.

Sınavlarda veya ödevleri yaparken sorun yaşadığını belirten bazı öğretmen adaylarının görüşleri de şu şekildedir:

Türkçe seviyem iyi ama bazen kelimeler zor geliyor. Bazen de klasik sınavlarda zorluk çekiyorum (Ö1, K).

Biraz sorun yaşıyorum dersleri anlamakta. Özellikle de bazen hocalar ödev verdiğinde, ödevleri yapmakta zorlanıyorum ve çok zamanım alıyor (Ö2, K).

Dil sorunu yaşamadığını belirten Suriyeli öğretmen adaylarının görüşlerinden bazıları ise şu şekildedir:

Derslerde bir sorun yaşamıyorum. Çünkü duyduğum her şeyi anlayabiliyorum (Ö7, K).

Türkçeyi iyi öğrendiğimi düşünüyorum, Derslerde de Türk dilinden dolayı sorunlarla karşılaşmıyorum (Ö11, K).

Ekonomik Durum-Eğitim İlişkisi

Suriyeli öğretmen adaylarının ekonomik durumlarının eğitimleri üzerinde nasıl bir etkiye sahip olduğuna yönelik görüşler Tablo 4'te verilmiştir:

Tablo 4. *Ekonomik durumun üniversite eğitimi üzerindeki etkisine yönelik görüşler*

Kod	f
Masrafları Karşıluyamama	14
Çalışmak Zorunda Kalma	6
Masrafları Karşıluyabilme	5
Harç Ücretini Ödeyememe	4
Kitapları Alamama	2

Tablo 4 incelendiğinde, Suriyeli öğretmen adaylarının büyük kısmının üniversite eğitimleri için gerekli olan masrafları karşılayamadıklarına (f=14) dair görüş belirttikleri görülmektedir. Bununla birlikte bazı öğretmen adaylarının bu masrafları karşılayabilmek için çalışmak zorunda kaldıkları (f=6) da çalışmada elde edilen bulgulardandır. Suriyeli öğretmen adaylarının bir kısmı da uluslararası öğrencilerin her dönem yatırmak zorunda oldukları öğrenim harçlarının yüksek olduğunu (f=4) düşünmektedir. Bazı öğretmen adayları ise kitap ücretlerinin çok yüksek olduğunu (f=2) ve bu nedenle alamadıklarını ifade etmişlerdir. Ekonomik anlamda herhangi bir sorun yaşamadığını ve tüm masraflarını rahatlıkla karşılayabildiğini belirten öğretmen adayları da mevcuttur (f=5).

Eğitimleri için gerekli parayı bulmakta zorluk çektiğini ve masraflarını karşılayamadığını bildiren öğretmen adaylarından Ö13'ün (K) görüşü şöyledir:

Ekonomik durum eğitimi çok etkiliyor. Çünkü burs almıyorum. Başka para da gelmiyor ama her şey çok pahalı. Masraflarımı karşılayamıyorum.

Eğitim masraflarını karşılamak için çalışmak zorunda olduğunu belirten Ö10'un (K) görüşü ise şu şekildedir:

Maddi durumumuz zayıf. Askeri ücret eşim alıyor. Kendimi kötü hissediyorum çünkü eşime yük oluyorum. O yüzden internet üzerinden işe başladım ve ders çalışmaya zamanım azaldı. Bu yüzden 3'te kalkıyorum sabah ve başarılı olmaya çalışıyorum.

Harç ve kitap ücretlerinin yüksek olduğunu bildiren öğretmen adaylarından bazıının görüşü de şöyledir:

Ekonomik durumum biraz sorun olmaya başladı çünkü üniversite paraları her yıl yükseliyor (Ö12, K).

Türk arkadaşlara göre daha çok ders çalışmam gerekiyor ama kitaplar çok pahalı. Alamıyorum onları veya bazılarını alıyorum ama zorla alıyorum (Ö5, K).

Ekonomik durumlarının üniversite eğitimleri üzerinde herhangi bir olumsuz etkiye sahip olmadığını ve masraflarını rahatça karşılayabildiğini bildiren öğretmen adaylarından Ö7'nin (K) görüşü ise şöyledir:

Aslında ekonomik durumumun üniversite eğitimime yönelik olumsuz etkileri yoktur. Ailemle de aynı ilde yaşıyorum. Sorun yaşamıyorum.

Aile Desteği

Suriyeli öğretmen adaylarının ailelerinin, onların eğitim hayatlarına sunduğu desteğe yönelik görüşlere Tablo 5'te yer verilmiştir.

Tablo 5. Ailelerin öğretmen adaylarına sunduğu desteğe yönelik görüşler

Kod	f
Maddi Destek Sunma	18
Manevi Destek Sunma	9
Şartları Uygun Hâle Getirme	3
Destek Sunmama	2

Tablo 5'te, ailelerin Suriyeli öğretmen adaylarına sunmuş oldukları desteklerle ilgili bulgular yer almaktadır. Bu bulgulara göre öğretmen adaylarının çoğunluğu ailelerinden destek görmektedir. Buna göre öğretmen adaylarının çok büyük bir kısmı (f=18) ailelerinden maddi destek aldığını bildirmiştir. Bununla birlikte ailelerinden manevi destek de aldığını belirten (f=9) öğretmen adayları da mevcuttur. Evli olan bazı öğretmen adayları ise ailelerinin çocuklarına bakma, evin temizliğini yapma veya yemeklerini yapma gibi hizmetlerde bulunarak şartları uygun hâle getirdiklerini (f=3) ifade etmiştir. 2 öğretmen adayı ise ailelerinden hiçbir destek almadıklarını belirtmiştir.

Ailesi tarafından maddi anlamda destek aldığını ve eğitim masraflarını karşıladığını belirten öğretmen adaylarından bazılarının görüşleri şöyledir:

Aslında çok zorlandılar çünkü üniversitemizin harcı pahalı. Bir de bursum yoktur. Bu konu hakkında çok düşünüyorum. Sağ olsunlar onlar ellerinden ne geliyorsa yapıyorlar (Ö12, K).

Ailem hem savaştan beni kurtardı hem de hayatımı güzel bir şekilde yaşamam için her şey yapıyorlar. Geçen sene kışın üşümeye maruz kalmışlar sırf yurdumun ücretini ödemek için (Ö13, K).

Ailesinin kendisine manevi destek de verdiğini bildiren öğretmen adaylarından Ö14'ün (K) görüşü de şu şekildedir:

Ailem benim hep okumamı istedi ve ellerinden geleni yaptılar. Her konuda bana destek verdiler. Yorulduğum veya zorlandığım zamanlar onların desteğini hep gördüm.

İçinde bulunduğu şartları daha elverişli hâle getirdiklerini düşünen öğretmen adaylarından Ö10'un (K) görüşü de şöyledir:

Anne ve babam çok destek verdiler. Evli olduğum için eşim de çok destek oldu. Çocuklara bakıyorlar. Sınav zamanı ev işlerine yardım ediyorlar. Yemekleri yapıyorlar.

Ailesinden herhangi bir destek almadığını belirten öğretmen adaylarından Ö17 (K) ise görüşünü şu şekilde beyan etmiştir:

Benim için çok komik bir soru. Bana hiçbir imkân sağlamadılar. Ailemden para alamadığım için okul masraflarımı, yurt paramı ve ihtiyaçlarımı karşılamak için çalışıyorum.

Sınıf Arkadaşlarıyla İlişkiler

Suriyeli öğretmen adaylarının Türk sınıf arkadaşlarıyla ilişkilerine yönelik bulgular Tablo 6'da yer almaktadır.

Tablo 6. Suriyeli öğretmen adaylarının Türk arkadaşlarıyla ilişkilerine yönelik görüşler

Kod	f
İlişkilerin İyi Olması	14
Yardımcı Olunması	7
Kabullenmeme	5
İlişkinin Olmaması	4
Dostluk Oluşması	2

İrkçılığa Maruz Kalma

1

Tablo 6 incelendiğinde, Suriyeli öğretmen adaylarının büyük kısmının sınıflarındaki Türk arkadaşlarıyla iyi bir ilişki kurdukları görülmektedir. Buna göre 14 öğretmen adayı, Türk öğretmen adaylarıyla oldukça iyi bir arkadaşlık ilişkisi yaşadıklarını belirtmiştir. Ayrıca arkadaşlarının özellikle dersler konusunda kendilerine çok yardımcı olduklarını ifade eden öğretmen adayları da vardır (f=7). Hatta bazı öğretmen adayları arkadaşlık ilişkisinin de ötesinde dostluklar kurduklarını (f=2) bildirmektedir. Bunlara karşın Türk sınıf arkadaşları tarafından kabullenilmediklerini (f=5), onlarla herhangi bir ilişkilerinin olmadığını (f=4) veya ırkçılığa maruz kaldığını (f=1) ifade eden öğretmen adayları da mevcuttur.

Sınıf arkadaşlarıyla iyi bir ilişkisi olduğunu belirten öğretmen adaylarından bazılarının görüşü şöyledir:

Arkadaşlarımla çok güzel bir ilişkimiz var. Onları çok seviyorum ve beni sevdiklerini hissediyorum (Ö10, K).

Suriyeli ve Suriyeli olmayan arkadaşlarım var. Hepsiyle aram çok iyi çünkü benim için arkadaş edinmek uyruğuyla değil kendi kişiliğine bağlıdır (Ö11, K).

Arkadaşlarının kendilerine yardım ettiğini ifade eden Ö16'nın (E) görüşü şöyledir:

Türk arkadaşlarımızla da ilişkimiz çok iyidir. Birbirimize yardım ediyoruz. Dersler için bize çok yardım ediyorlar. Birbirimize saygı gösteriyoruz.

Arkadaşlığın da ötesinde dostluk kurduklarını bildiren öğretmen adaylarından Ö18'in (E) görüşü de şöyledir:

İlk başta ırkçılık korkusuyla onlarla konuşmaya korktum ama zamanla çok iyi ve saygılı öğrenciler olduklarını gördüm. Birlikte yaptığımız aktiviteler oldu. Artık bazıları arkadaşım ama bazıları ise benim dostum oldu.

Türk arkadaşlarının kendilerini kabul etmediğini ve kendilerinden uzak durduklarını bildiren öğretmen adaylarından Ö20 (K) görüşünü şu şekilde dile getirmiştir:

Sınıfımızdaki Türklerle aramızda sadece selam var. Bizimle arkadaş olmak istemiyorlar. Kabullenmiyorlar.

Sınıflarında bulunan Türkler ile herhangi bir ilişkilerinin olmadığını bildiren Suriyeli öğretmen adaylarından Ö17'nin (K) görüşü şöyledir:

Sınıfımdaki Türk arkadaşlarımla hiçbir ilişkim yok. Sadece huzurlu bir şekilde mezun olmak istiyorum. Kimseyle herhangi bir ilişki kurmak istemiyorum.

İrkçılığa maruz kaldığını belirten Ö13 (K) ise düşüncesini şöyle aktarmıştır:

İlk başta bir ırkçılık olayıyla karşılaştığım için kimseyle bir ilişki kuramadım 3 yıldan beri. Dördüncü sınıfta biraz iyileştik ama yine de hiç konuşmadığım sınıf arkadaşım bile var ırkçılık yüzünden.

Akademisyenlerle İletişim

Suriyeli öğretmen adaylarının derslerine giren akademisyenlerle sağlamış oldukları iletişime ve hocaların kendilerine yönelik tavırlarına ilişkin bulgular Tablo 7'de yer almaktadır.

Tablo 7. Suriyeli öğretmen adaylarının akademisyenlerle iletişimine yönelik görüşleri

Kod	f
İyi Davranılması	10
İletişimin Yeterli Olması	5
İletişimin Olmaması	4
Ayırım Yapılmaması	3
Pozitif Ayrımcılık Yapılması	3
Yardım Edilmesi	3

Dikkate Alınmama	2
Ulaşılabilmesi	2

Tablo 7’de, Suriyeli öğretmen adaylarının akademisyenlerle iletişimlerine ve akademisyenlerin kendilerine yönelik yaklaşımlarına ilişkin bulgular sunulmuştur. Bu bulgulara göre öğretmen adaylarının akademisyenlerle ilişkilerine yönelik olumlu ve olumsuz algılarının olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarının yarısı akademisyenlerin kendilerine iyi davrandığını (f=10) bildirmektedir. Ayrıca iletişimlerinin yeterli olduğunu (f=5), herhangi bir olumsuz ayrımcılığa maruz kalmadıklarını (f=3), pozitif ayrımcılığın yapıldığını (f=3), hocalarının kendilerine yardım ettiğini (f=3) ve istedikleri zaman hocalara ulaşabildiklerini (f=2) ifade eden öğretmen adayları vardır. Bunlara karşın akademisyenlerle iletişimlerinin olmadığını (f=4) veya akademisyenler tarafından dikkate alınmadıklarını (f=2) düşünen öğretmen adaylarının sayısı da dikkate değerdir.

Hocalarının kendilerine iyi davrandığını düşünen öğretmen adaylarından bazılarının görüşü şöyledir:

Hocalarımız bize genellikle iyi davranıyorlar. Soru sorduğumuz zaman güzelce cevaplıyorlar. Anlamadığımız yerlerde geçmiyorlar bize açıklıyorlar (Ö3, K).

Çok şükür dersimize giren hocalar çok iyiler ve bizim için ellerinden geleni yapıyorlar (Ö4, E).

Hocalarla iletişimlerinin yeterli olduğunu düşünen öğretmen adaylarından bazılarının görüşü de şu şekildedir:

Hocalarımızın bizimle iyi iletişim kuruyorlar ve bize iyi davranıyorlar (Ö8, K).

Hocalarımız gerçekten çok iyiler ve iletişimimiz çok güzel (Ö10, K).

Hocalarından herhangi bir olumsuz ayrımcılığa maruz kalmadıklarını, Türk arkadaşlarına nasıl davranılıyorsa kendilerine de öyle davranıldığını belirten öğretmen adaylarından Ö12 (K) görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

Tüm hocalar iyiler. Türklere nasıl davranılıyorsa bize de öyle davranırlar. Ayrımcılık yapmazlar.

Bazı öğretmen adayları da hocalarının kendilerine pozitif ayrımcılık yaptığını veya kendilerine sürekli yardımcı olduklarını düşünmektedir. Bu adaylardan bazılarının görüşü şöyledir:

Hocalar bizi anlıyorlar. Türkçemiz zayıf olduğu için sınavlarda biz yanlış yaptığımız zaman puanımızı kırmıyorlar (Ö1, K).

Sınıfta ders veren hocalarımız hepsi çok iyiler. Bazıları bize çok yardımcı oldu. Bir şeyi anlamakta sorun yaşadığımız zaman bize güzelce anlatırlar. Başka sorunlarımızla da ilgilenirler (Ö18, E).

İhtiyaç duydukları anda hocalarına ulaşabildiklerini düşünen öğretmen adaylarından Ö11 (K), görüşünü şöyle ifade etmiştir:

Hocalarımdan minnettarım. Ne zaman bir konu hakkında sorum var veya başka bir problemim varsa hocalarımla iletişim kurabilirim.

Derslerine giren hocalarıyla iletişim kuramadıklarını, hocaların kendilerinden uzak durduğunu veya kendilerini dikkate almadıklarını düşünen öğretmen adayları da vardır. Bunlardan bazıları durumu şöyle aktarmıştır:

Bazı hocalar bizimle hiç iletişim kurmuyorlar. Sadece Türk arkadaşlarımızla iletişim kuruyorlar. Sebebini bilmiyorum ama bu doğru değil bence. Biz de aynı bölümde okuyoruz. Hepimizle iletişim kurmalılar. (Ö15, K)

Bazıları bizimle ilgileniyor. Bazılarının umurunda bile değiliz. Yokluğum hissetmezler bile (Ö14, K).

Bölüme Aidiyet Duyma

Suriyeli öğretmen adaylarının kendilerini eğitim aldıkları bölümün bir parçası olarak görüp görmediklerine ve bunların nedenlerine ilişkin görüşlerine Tablo 8’de yer verilmiştir.

Tablo 8. *Suriyeli öğretmen adaylarının okudukları bölümle ilgili aidiyetlerine yönelik görüşleri*

Kod	f
Bölümünün Bir Parçası Olarak Görme	15
Faydalı Olacağına İnanma	9
Başarılı Olacağına İnanma	5
Bölümünü Sevme	5
Gelecek Görememe	5

Tablo 8’de, Suriyeli öğretmen adaylarının okumakta oldukları bölüme aidiyet duymadıklarına yönelik bulgular yer almaktadır. Öğretmen adaylarının büyük kısmının okumakta oldukları bölüme yönelik aidiyet duydukları görülmektedir. Aidiyet duygusu duymadığını belirten öğretmen adayları da vardır. Bulgulara göre Suriyeli öğretmen adaylarının önemli bir kısmı kendilerini bölümün önemli bir parçası olarak görmektedir (f=15). Mezun olduktan sonra faydalı olacağına inandığı için (f=9) veya bölümünü sevdiği için (f=5) kendini bölümünün önemli bir elemanı olarak gördüğünü ifade eden öğretmen adayları da mevcuttur. Ancak, bazı öğretmen adayları; okudukları bölümde kendilerine bir gelecek göremedikleri (f=5) bu nedenle de kendilerini bölümün bir parçası olarak hissetmedikleri görüşündeler.

Okumakta oldukları bölümün bir parçası olduğunu, faydalı olacağını, başarılı olacağını ve bölümünü sevdiğini belirten öğretmen adaylarından bazılarının görüşü şöyledir:

İki dilli olduğum için kendimi gelecekte önemli yere ulaşacağıma eminim. Hem öğrencilerim hem farklı alanlarda geleceğim için parlak planlarım var. Bunlara ulaşmak için elimden geldiğinden fazlasını yapacağım. Bunlar da benim bölümümün parçası olduğumu gösterir (Ö13, K).

Ben küçüklükten beri çocukları seviyorum. Bizim üniversitemize ve bizim ülkemize faydalı bir eleman olacağım inşallah (Ö2, K).

Kendim okuduğum bölümde başarılı olacağımı düşünüyorum ve eğitimimin daha iyi hale gelmesi için planlarım var. Kendim geliştirmek için ve daha başarılı olmak için yüksek lisans yapmayı planlıyorum (Ö16, E).

Çocukları sevdiğim için okul öncesi öğretmenliği bölümünde okuyorum. Dolayısıyla bu alanda kendimi başarılı olacağımı düşünüyorum. Gelecekte çocuklara iyi bir iz bırakacağımı düşünüyorum (Ö11, K).

Kendini okuduğu bölümün bir parçası olarak görmediğini ifade eden öğretmen adaylarından Ö7 ve Ö17 ise görüşlerini şu şekilde dile getirmiştir:

Kendimi önemli bir elemanı olarak görmüyorum. Suriyeli olduğum için atanamam diye düşünüyorum (Ö7, K).

Kendi alanımda çalışmak istemiyorum. Öğretmen olmak istemiyorum çünkü bana uygun olmayan bir meslek olduğunu düşünüyorum. Başka alanlarda yaratıcı bir kişi olabilirim (Ö17, K).

TARTIŞMA / SONUÇ ve ÖNERİLER

Geçici koruma altındaki Suriyelilerin eğitime katılımları ekonomik, sosyal ve psikolojik olarak topluma uyumlarını kolaylaştırabilmektedir (Güngör ve Soysal, 2021; Milton ve Barakat, 2016; Şirin, 2017). Ancak üniversite sürecinde geçici koruma altındaki üniversite öğrencilerinin yaşadıkları problemlerin başında nitelikli eğitim alamamak ve Türkçe dil becerilerinden kaynaklı iletişim problemleri yaşamak gelmektedir (Aydın, 2021). Suriyeli öğretmen adaylarının eğitim durumlarını ve yaşadıkları sorunları inceleyen bu araştırma sonuçlarına göre, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının, Türkçe dil becerileriyle ilgili bazı sorunlar yaşadıkları tespit edilmiştir.

Bununla birlikte öğretmen adaylarından bazılarının ekonomik sıkıntı çektikleri ve ailelerinden destek görmeyenlerin bulunduğu belirlenmiştir. Ayrıca bazılarının sınıf arkadaşlarıyla ve akademisyenlerle ilişkilerinde sorunlar yaşadıkları tespit edilmiştir. Katılımcı Suriyeli öğretmen adaylarından bir kısmının ise bölümüne aidiyet duymadıkları tespit edilmiştir.

Suriyeli öğretmen adaylarının eğitim aldıkları programın dili olan Türkçeyi ne kadar bildikleri, onların başarılı olup olamamalarında önemli bir etkidir. Bu nedenle ilk olarak öğretmen adaylarının Türkçe seviyeleriyle ilgili sonuçlar incelenmiştir. Buna göre öğretmen adaylarının yarısından fazlasının Türkçe seviyelerinin iyi olduğunu düşündüğü saptanmıştır. Geri kalan kısmının ise kendi dil seviyelerinin orta seviyede olduğunu düşündükleri tespit edilmiştir. Bu grup öğrencilerin Türkçe seviyelerinin iyi olmasının nedenleri arasında bu öğrencilerin bir kısmının ortaokul ve lise eğitimlerini Türkiye’de almaları olabilir. Konuşma ve yazma gibi bazı becerilerde sorun yaşadıklarını bildiren öğretmen adayları olmasına rağmen, Türkçe seviyesinin kötü olduğunu düşünen öğretmen adayı yoktur. Her ne kadar seviyelerinin iyi veya orta olduğunu düşünseler de Suriyeli öğretmen adaylarının dil kaynaklı sorunlar yaşadıkları tespit edilmiştir. Buna göre öğretmen adaylarının bir kısmı bazı kelimeleri anlayamadıklarını, bazıları dersleri anlamakta güçlük çektiklerini, bazıları ise sınavlarda veya ödevlerde zorlandıklarını belirtmiştir. Türkçe seviyeleri ve akademik sorunlarla ilgili bulgular Taşar’ın (2019) yaptığı araştırmanın bulgularıyla örtüşmektedir. Ayrıca, Bimay (2021); Harunoğulları, Süzülmüş ve Polat (2019); Kaya ve Şahin (2021); Şihanlıoğlu (2021); Yaralı Akkaya, Azimli Çilingir ve Tuğ Levent (2018) de benzer şekilde Suriyeli öğrencilerin dil sorunları yaşadıklarını teyit etmektedir. Ancak mevcut çalışmadaki Suriyeli öğretmen adaylarının önemli bir kısmının dil sorunu yaşamadığı belirlenmiştir. Bununla birlikte katılımcı öğretmen adayları iletişim, etkileşim ve destek konusunda yeterli imkânların onlara sunulduğunu dile getirdikleri görülmüştür. Yine, öğretmen adaylarının büyük kısmının okudukları bölümden memnun oldukları ve kendilerini önemli gördükleri ortaya çıkmıştır. Az sayıdaki öğretmen adayı tarafından belirtilmiş olsa da ötekileştirme, önyargı gibi sorunların var olması bunların genel politik kaynaklı olduğu söylenebilir. Literatürdeki bazı çalışmaların sonuçları da bazı öğrencilerin ötekileştirmeye ve ayrımcılığa maruz kaldığını göstermektedir (Gülerce ve Çorlu, 2021; Kaya ve Şahin, 2021).

Suriyeli öğretmen adaylarının ekonomik durumlarının, onların eğitim hayatlarını nasıl etkilediğine yönelik görüşleri incelenmiş ve öğretmen adaylarının önemli bir kısmının eğitim masraflarını karşılamakta zorlandıkları tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının burs almaması, harç ücreti ödemeleri veya ailelerinin maddi anlamda kendilerini yeterince destekleyememesi bu durumun nedenleri olarak görülebilir. Zira öğretmen adaylarından bir kısmı harç ücretini ödeme veya kitapları alma noktasına ciddi sıkıntılar çektiklerini dile getirmiştir. Bu sorunların üstesinden gelebilmek için de öğretmen adaylarının bir kısmının çalışmak zorunda kaldıklarını ifade ettikleri tespit edilmiştir. Maddi sorunlar bulgusu Alan (2021), El-Ghali, Ali, Gyalayini (2017), Harunoğulları, Süzülmüş ve Polat’ın (2019) ve Bimay’ın (2021) çalışmalarında da benzer şekilde karşımıza çıkmaktadır.

Ailelerinin, öğretmen adaylarını destekleyip desteklemediğine yönelik görüşler incelenmiş ve öğretmen adaylarının önemli bir kısmının aileleri tarafından desteklendiği görülmüştür. Ailelerin neredeyse tamamının, yeterli olmasa da çocuklarını maddi anlamda desteklediği tespit edilmiştir. Ayrıca ailelerin sadece maddi destek vermekle kalmadığı, çocuklarını manevi anlamda destekledikleri de görülmüştür. Hatta bazı ailelerin çocuklarının okuyabilmesi için onların çocuklarına baktıkları, yemeklerini yaptıkları ve ev temizliğinde yardımcı oldukları da ortaya çıkarılmıştır. Biçer ve Alan (2018) tarafından yapılan araştırmaya göre aile desteği hem dil öğrenmede hem de eğitim sürecinde oldukça önemlidir. Ancak ailelerinden maddi ya da manevi hiçbir destek alamadıklarını dile getiren öğretmen adayları olduğu da görülmüştür. Literatürdeki diğer çalışmaların sonuçlarına göre de bazı ailelerin bir işte çalıştırmaları, ilgisizlik, kimlik kaybı korkusu gibi nedenlerle çocuklarını desteklemedikleri (Moralı, 2018; Şen ve Solak, 2019; Tanrikulu, 2017; Taşkın ve Erdemli, 2018) görülmektedir.

Suriyeli öğretmen adaylarının sınıflarındaki Türk öğrencilerle sorun yaşayıp yaşamadıkları incelenmiş ve öğretmen adaylarının önemli kısmının sınıflarındaki arkadaşlarıyla ilişkilerinin iyi olduğu hatta bazılarının dostluk kurma derecesine ulaştıkları tespit edilmiştir. Suriyeli öğretmen

adayları, sınıflarındaki Türk arkadaşlarının kendilerine yardım ettiğini, özellikle de dersler ve ders notları konusunda yardımcı olduklarını dile getirmişlerdir. Ancak önemli bir kısım her ne kadar arkadaşlarıyla iletişim ve etkileşimlerinin iyi olduğunu düşünse de bir kısmının da olumsuz görüşlere veya tecrübeye sahip olduğu görülmüştür. Buna göre Türk arkadaşlarının kendilerini kabullenemediğini ve Suriyelilerle arkadaşlık yapmadıklarını veya ırkçılığa maruz kaldığını ifade eden öğretmen adaylarının olduğu da ortaya çıkarılmıştır. Biçer ve Alan (2022), Gül ve Şaşman-Kaylı (2020), Gülerce ve Çorlu (2021), Kaya ve Şahin (2021) ve Zavalsız ve Gündoğ (2017) tarafından yapılan araştırmalarda da üniversite öğrencilerinin uyum sorunu yaşadıkları, Türk öğrencilerle kaynaşamadıklarına veya ayrımcılığa maruz kaldıklarına yönelik bulgular yer almaktadır. Benzer şekilde Norveç'teki bir üniversitede eğitim görmekte olan göçmen öğrencilerin olumsuz tutumlara maruz kaldıkları belirlenmiştir (Froehlich, Gulli Brokjøb, Nikitin ve Martiny, 2023).

Suriyeli öğretmen adaylarının, eğitim hayatlarının en önemli parçalarından biri olan akademisyenlerle iletişimlerine yönelik görüşleri incelendiğinde, büyük kısmının hocalarının kendilerine iyi davrandığını, iletişimlerinin yeterli olduğunu, herhangi bir olumsuz ayrımcılığa maruz kalmadıklarını hatta pozitif ayrımcılık yapıldığını, hocalarının kendilerine yardım ettiğini ve istedikleri her zaman hocalarına rahatça ulaşabildiklerini düşündükleri tespit edilmiştir. Benzer bir bulguya Çetin ve Ağcam (2021) tarafından da ulaşılmıştır. Bu araştırmacıların göçmen öğretmen adaylarıyla yaptıkları çalışmanın bulgularına göre katılımcılar aldıkları eğitimi yeterli görmekteydiler. Bununla birlikte yaşadıkları çeşitli sorunları akademisyenlerin destekleriyle aştıklarını belirtmişlerdir. Taşar'ın (2019) yapmış olduğu çalışmada olduğu gibi hocalarıyla yeterli iletişimin olmadığını veya hocalarının kendilerini dikkate almadığını düşünen öğretmen adayları da vardır.

Son olarak da Suriyeli öğretmen adaylarının okumakta oldukları bölümlerine aidiyet hissi yaşayıp yaşadıklarına ve bunların sebeplerine yönelik görüşleri incelenmiştir. Ulaşılan sonuçlara göre Suriyeli öğretmen adaylarının büyük bir kısmı kendini, okuduğu bölümün önemli bir üyesi olarak görmektedir. Faydalı olacağına inanma, başarılı olacağına inanma ve okuduğu bölümü sevmeleri bu görüşün nedenleri olarak verilmiştir. Ancak, Suriyeli olduğu veya bölümünün kendisine uygun olmadığını düşündüğü için okuduğu bölümle ilgili bir gelecek görmediğini belirten öğretmen adayları da vardır. Bu öğretmen adaylarının ise kendilerini okudukları bölümün önemli bir parçası olarak görmedikleri tespit edilmiştir. Bu bağlamda Çetin ve Ağcam'ın (2021) çalışması benzer bulgular sunmaktadır. Buna göre Suriye kökenli öğretmen adayları giriş şartları nedeniyle devlet okullarında öğretmenlik yapmanın zorluğunun farkındadırlar. Ancak özel okullarda ve eğitim kurumlarında çalışma imkânlarının bulunduğunu düşünmektedirler.

Suriyeli öğretmen adaylarının eğitim durumlarını ve yaşadıkları sorunları inceleyen bu araştırmanın sonuçlarına göre Türkçe seviyeleriyle ilgili bazı sorunlar yaşadıkları, ekonomik sıkıntı çekenlerin olduğu, ailelerinden destek alamayanların olduğu, arkadaşlarıyla ve akademisyenlerle olan ilişkilerinde sorunlar yaşayanların olduğu ve bölümüne aidiyet duymayanların olduğu tespit edilmiştir. Ancak Suriyeli öğretmen adaylarının önemli bir kısmının bu sorunları yaşamadıklarını, iletişim, etkileşim ve destek konusunda yeterli imkânların sunulduğunu dile getirdikleri görülmüştür. Yine, öğretmen adaylarının büyük kısmının okudukları bölümden memnun oldukları ve kendilerini önemli gördükleri ortaya çıkarılmıştır.

Bu çalışmanın sonuçları temelinde şu önerilerde bulunmak mümkündür:

- Uluslararası öğrencilerle iletişim konularında akademisyenlerin bilgi ve becerilerini artırmaya yönelik etkinlikler tasarlanabilir.
- Ötekileştirme, önyargı ve ırkçılık gibi insani değerlere aykırı davranışları azaltmaya yönelik bilgilendirme ve farkındalık etkinlikleri yapılabilir.
- Okula ve bölüme aidiyet duygusunun gelişmesi ve güçlenmesi amacıyla uluslararası öğrencilerin kültürlerini tanıma gibi çeşitli bütünleştirme etkinlikleri düzenlenebilir.
- İşbirlikli öğrenme gibi Türk ve uluslararası öğrencilerin birlikte öğrenmesine fırsat tanıyan yaklaşımlar benimsenebilir.

- Türk öğrencilerin Suriye kültürünü tanıma ve Suriye kökenli öğrencileri kabul etmelerini kolaylaştırıcı sosyal etkinlikler düzenlenebilir.
- Daha geniş bir katılımcı grubuyla nicel ve etnografi desenli nitel çalışmalar yapılabilir.

Etik Kurul ve Çıkar Çatışması Beyanı

Katılımcılar ve araştırmacılar arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır. Araştırmacılar tüm etik kurallara uydıklarını bildirmektedirler. Bu çalışma Kilis 7 Aralık Üniversitesi Etik Kurulundan (Tarih: 24.05.2022 No: 2022/12) etik kurul onayı alındıktan sonra gerçekleştirilmiştir.

Ek Bilgi

Bu çalışmanın bir bölümü Dicle Üniversitesi Uluslararası Disiplinlerarası Sempozyumunda (DUDS-2022) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Birinci yazar makalenin veri toplama, dijital hale getirme ve alan yazını tarama sürecini yürütmüştür. İkinci yazar veri analiz ve raporlama sürecini yürütmüştür. Üçüncü yazar makalenin araştırma konusunu ve kapsamını belirlemiş ve son taslağı okuyup gerekli düzeltmeleri yapmıştır. Tüm yazarlar çalışmanın son halini okuyup onaylamıştır.

KAYNAKLAR

- Alan, Y. (2021). İlgili çalışmalardan hareketle Suriyelilere Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunlar. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 52, 119-146. <https://doi.org/10.9779/pauefd.748162>
- Ghali, H. A., Ali, & Ghalayini, N. (2017). *Higher education and Syrian refugee students: The case of Iraq*. Research Report. Erişim adresi: https://archive.nyu.edu/bitstream/2451/44212/2/20170703_iraq_syrian_refugee.pdf
- Aydın, M. S. (2021). Sığınmacıların yükseköğretim hizmetlerine erişimi: Mardin Artuklu Üniversitesi örneği. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 12(3), 762-774.
- Biçer, N. ve Alan, Y. (2018). İki dillilik bağlamında Suriyeliler üzerinde Türkçenin etkisi. *Yeni Türkiye*, 24(100), 346-352.
- Biçer, N. ve Alan, Y. (2022). Service-based learning experiences of pre-service Turkish teachers: language teaching to Syrian refugees. *South African Journal of Education*, 42(3), 1-11. <https://doi.org/10.15700/saje.v42n3a2111>
- Bimay, M. (2021). Yükseköğretimde okuyan Suriyelilerin eğitim sorunları ve beklentileri: TRC3 bölgesi (Mardin, Batman, Siirt, Şırnak) üniversiteleri örneği. *Milli Eğitim*, 50(Özel Sayı/2021), 895-923.
- BM Mülteciler Yüksek Komiserliği [UNHCR]. (2022). *Refugee data finder*. <https://www.unhcr.org/refugee-statistics/>
- Braun, V. ve Clarke, V. (2019). Psikolojide tematik analizin kullanımı. (S. N. Şad, N. Özer & A. Atli, Çev.). *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 7(2), 873-898. <https://doi.org/10.14689/issn.2148-2624.1.7c.2s.17m>
- Burak, D. (2022). Örneklemeye yöntemleri. H. Tabak, B. Aksu Dünya ve F. Şahin (Ed.) *Eğitimde araştırma yöntemleri* (s. 125-153) içinde. Pegem Akademi.
- Crea, T. M. ve Mcfarland, M. (2015). Higher education for refugees: Lessons from a 4-year pilot project. *International Review of Education*, 61(2), 235-245. <https://doi.org/10.1007/s11159-015-9484-y>
- Çetin, A. ve Ağçam, R. (2021). Göçmen öğretmen adaylarının eğitim fakültesinde almış oldukları eğitime ilişkin algıları. *Milli Eğitim*, 50(1), 875-893. <http://www.doi.org/10.37669/milliegitim.902519>
- Dryden-Peterson, S. ve Giles, W. (2010). Introduction: Higher education for refugees. *Refugee*:

- Canada's Journal on Refugees*, 27(2), 3-9.
- Froehlich, L., Brokjøb, L. G., Nikitin, J. ve Martiny, S. E. (2023). Integration or isolation: Social identity threat relates to immigrant students' sense of belonging and social approach motivation in the academic context. *Journal of Social Issues*, 79(1), 264-290. <https://doi.org/10.1111/josi.12548>
- Göç İdaresi Başkanlığı. (2022). *Geçici koruma kapsamında bulunan Suriyelilerin yaş ve cinsiyet dağılımı*. Erişim adresi (15.08.2022): <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638>
- Gül, M. ve Şaşman-Kaylı, D. (2020). Türkiye'deki Suriyeli üniversite öğrencilerinde sosyal dışlanma algısı üzerine nitel bir araştırma: Uşak Üniversitesi örneği. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 31(3), 985-1007.
- Gülerce, H. ve Çorlu, R. (2021). Yükseköğretimdeki Suriyeli sığınmacı öğrenciler: Uyum ve çatışma alanları. *Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(Mayıs), 71-106. <https://doi.org/10.32739/uskudarsbd.7.12.85>
- Güngör, H. ve Soysal, T. (2021). Türk yükseköğretiminde Suriyeli mülteciler. *Milli Eğitim*, 50(Özel Sayı/2021), 1245-1264.
- Hailu, T. E. & Ku, H. (2014). The adaptation of the horn of Africa immigrant students in higher education. *The Qualitative Report*, 19(28), 1-19.
- Harrell-Bond, B. & Voutira, E. (2007). In search of 'Invisible' actors: Barriers to access in refugee research. *Journal of Refugee Studies*, 20(2), 144-298. <https://doi.org/10.1093/jrs/fem015>
- Harunoğulları, M., Süzümüş, S. ve Polat, Y. (2019). Türkiye'deki Suriyeli üniversite öğrencileri ile ilgili bir durum tespiti: Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(3), 816-837.
- İsaoglu, J. ve Tuzcuoglu, A. S. (2021). Suriye uyruklu üniversite öğrencilerinde psikolojik dayanıklılık, yalnızlık ile kaygı arasındaki ilişkide bilişsel üçlünün aracı rolü. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 53, 399-424. <https://doi.org/10.15285/maruaebd.731606>
- Kaya, M. ve Şahin, H. (2021). Harran Üniversitesi'ndeki Suriyeli öğrencilerin akademik entegrasyon süreçlerinin analizi. *The Journal of Humanity and Society*, 39-83. <https://doi.org/10.12658/M0627>
- Levent, F., Öksüz Gül, F. ve Aydemir, T. (2021). Suriyeli üniversite öğrencilerinin Türkiye'de üniversite deneyimleri. *Milli Eğitim*, 50(Özel Sayı/2021), 807-835.
- Merriam, S. B. ve Tisdell, E. J. (2016). *Qualitative research: A guide to design and implementation* (4th Ed.). Jossey Bass.
- Milton, S. & Barakat, S. (2016) Higher education as the catalyst of recovery in conflict-affected societies. *Globalisation, Societies and Education*, 14(3), 403-421. <https://doi.org/10.1080/14767724.2015.1127749>
- Moralı, G. (2018). Suriyeli mülteci çocuklara Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde karşılaşılan sorunlar. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(15). <https://doi.org/10.26466/opus.443945>
- Naidoo, L. (2015). Educating refugee-background students in Australian schools and universities. *Intercultural Education*, 26(3), 210-217. <https://doi.org/10.1080/14675986.2015.1048079>
- Patton, M. Q. (2015). *Qualitative research & evaluation methods: Integrating theory and practice*. SAGE.
- Rasheed, R. ve Munoz, A. (2016). Higher education and peacebuilding-a bridge between communities? *Journal of Peace Education*, 13(2), 172-185. <https://doi.org/10.1080/17400201.2016.1205003>
- Sağır, A. ve Aydın, E. (2020). Türkiye'deki üniversitelerde öğrenim gören Suriyeli öğrencilerin sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel profillerinin analizi. *ADAM Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 153-182. <https://doi.org/10.31679/adamakademi.598319>
- Sözer, Y. ve Aydın, M. (2020). Nitel veri toplama teknikleri ve nitel veri analizi süreci. B. Oral, &

- A. Çoban (Eds.), *Kuramdan uygulamaya eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri içinde* (s. 249-283). Pegem Akademi.
- Şahin S. A. ve Çelik Z., (2020). Dışlanma ve umut arasında: Suriyeli yükseköğretim öğrencilerinin deneyimleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science*, 10(3), 494-503. <https://doi.org/10.5961/jhes.2020.409>
- Şen, F. ve Solak, E. (2019). Öğretici görüşlerine göre sığınmacı öğrencilere Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunların değerlendirilmesi: Kayseri ili örneği. *International Journal of Language Academy*, 7(4), 349-360. <https://doi.org/10.29228/ijla.25856>
- Şıhanlıoğlu Ö. (2021). *Türkiye'deki Suriyeli geç iki dilli bireylerin yazılı anlatımları üzerine bir hata analizi*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi.
- Şirin, S. R. (2017). *Bir Türkiye hayali*. Doğan Kitap.
- Tanrikulu, F. (2017). Türkiye'de yaşayan Suriyeli çocukların eğitim sorunu ve çözüm önerileri. *Liberal Düşünce Dergisi*, 22(86), 127-144.
- Taşar, H. H. (2019). Türkiye'deki Suriyeli mültecilerin yükseköğretim sorunları: Adıyaman Üniversitesi örneği. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(31), 160-187. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.491012>
- Taşkın, P. & Erdemli, Ö. (2018). Education for Syrian refugees: Problems faced by teachers in Turkey. *Eurasian Journal of Educational Research*, (75), 155-178.
- Topal, F. ve Tauscher, S. (2020). Uluslararası öğrencilerin akademik ve sosyal yaşamlarında karşılaştıkları sorunlar üzerine inceleme. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 15(1), 309-336. <https://doi.org/10.17550/akademikincelemeler.624380>
- Yaralı Akkaya, A., Azimli Çilingir, G. ve Tuğ Levent, G. (2018). Van Yüzüncü Yıl Üniversitesindeki Suriyeli öğrencilerin akademik sorunları üzerine bir çalışma. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 18(40/2), 413-448.
- Yazar, T. ve Keskin, İ. (2020). Nitel araştırmada örneklem. B. Oral, & A. Çoban (Eds.), *Kuramdan uygulamaya eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri içinde* (s. 229-247). Pegem Akademi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (9. Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- YÖK. (2022). *Uyruğa göre öğrenci sayıları raporu*. Erişim adresi (20.08.2022): <https://istatistik.yok.gov.tr/>
- Zavalsız, Y. S. ve Gündoğ, E. (2017). Yabancı uyruklu öğrencilerin sosyo-kültürel entegrasyonu (Karabük Üniversitesi örneği). *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(5), 3168-3192. <https://doi.org/10.15869/itobiad.352212>
- Zeus, B. (2011). Exploring barriers to higher education in protracted refugee situations: The case of Burmese refugees in Thailand. *Journal of Refugee Studies*, 24(2), 256-276. <https://doi.org/10.1093/jrs/fer011>

Extended Abstract

Today's world is marked by widespread "migration." Due to war, civil unrest, economic challenges, and various other reasons, people are compelled to leave their homeland and seek refuge in other countries. According to data from the UN High Commissioner for Refugees [UNHCR] (2022), approximately 103 million individuals globally have experienced forced migration. Among them, 53.2 million had to migrate within their own countries, 32.5 million acquired refugee status, 4.9 million sought refuge in different countries, and 5.3 million required international protection. It is noteworthy that a significant majority of these individuals are women and children. UNHCR (2022) data indicates that 72% of refugees come from Syria, Venezuela, Ukraine, Afghanistan, and South Sudan. Türkiye, hosting 3.7 million refugees, leads as the primary host, followed by Colombia (2.5 million), Germany (2.2 million), Pakistan (1.5 million), and Uganda (1.5 million). Refugees face the challenge of adapting to new societies, but education can play a pivotal role in easing this transition. Social, economic, and educational activities can contribute to their integration. Higher education provides a pathway to career development and financial independence,

especially for college-aged individuals. It becomes a valuable means for recovery from the traumas of forced migration. The Syrian civil war has been a significant contributor to the global refugee crisis. Türkiye, due to its geographical proximity and historical, religious, and cultural ties, has become a crucial destination for Syrian refugees. As of 2022, over 3.5 million Syrians are temporarily protected in Türkiye, with approximately one-quarter being university-age individuals eligible for higher education opportunities (Directorate of Immigration Management, 2022). Specifically, there are 1,447,371 people aged 19-24 under temporary protection, with around 194,000 women and 254,000 men. The number of Syrian students studying at Turkish universities, within the framework of YÖK (Higher Education Council), is around 53,000 (YÖK, 2022). Notably, there has been an increase compared to previous years. Considering that the total number of international students in the Turkish university system is 260,000 (YÖK, 2022), Syrians constitute one-fifth of the international student body. Research indicates that Syrian students in Türkiye encounter various challenges. These challenges include communication issues due to language barriers, accommodation problems, difficulties in academic performance and participation, financial constraints, and lingering psychological effects of war. They often struggle to socialize and communicate with academic and administrative staff and are vulnerable to exclusion and discrimination (Aydın, 2021; Harunoğulları, Süzölmüş, & Polat, 2019; Kaya & Şahin, 2021; Levent, Öksüz Gül & Aydemir, 2021; Taşar, 2019). A recent research endeavor focuses on unraveling the experiences of Syrian teacher candidates under temporary protection during their teacher education process and the educational and adaptation problems they encounter. This study was conducted with a phenomenological approach and a qualitative research method to comprehend how these individuals make sense of their experiences as Syrian teacher candidates. The research cohort comprises 20 Syrian teacher candidates enrolled at Kilis 7 Aralık University Kilisli Muallim Rifat Faculty of Education in the Fall semester of the 2022-2023 academic year. Employing the easily accessible case sampling method (Yazar & Keskin, 2020), the study group was selected. Data were gathered using a semi-structured interview form developed by researchers and validated by three field experts. After incorporating feedback, the form included six questions to elicit demographic information and insights into the educational and adaptation challenges faced by the participants. After data collection, the data were transferred to a computer environment and analyzed. Employing the descriptive analysis method and an inductive approach (Sözer & Aydın, 2020), researchers coded the data, created categories, and derived themes from these categories. Seven overarching themes emerged from the analysis: Turkish language proficiency, language-related issues, the interplay between economic situations and education, family support, peer relationships, a sense of belonging to the department, and communication with academics. It was determined that more than half of the teacher candidates believed their Turkish proficiency was good. Additionally, it was found that the remaining candidates perceived their language level as intermediate. The perspectives of Syrian teacher candidates on how their economic situation impacts their educational lives were examined. It was determined that many of these candidates needed help covering their education expenses. Opinions regarding whether the families of teacher candidates provided support were investigated. The findings revealed that many of teacher candidates received financial support from their families, although it was often deemed insufficient. When examining Syrian teacher candidates' opinions on their communication with academics—a crucial aspect of their educational experience— it was observed that the majority reported positive interactions. Most candidates expressed satisfaction with how their teachers treated them, the adequacy of communication, the absence of negative or positive discrimination, teacher assistance, and easy accessibility to teachers at any time. Finally, the study explored Syrian teacher candidates' perceptions of themselves as crucial members of their respective departments and the reasons behind this perception. According to the results, most Syrian teacher candidates consider themselves important members of their study departments. Participation in education is deemed pivotal for Syrians under temporary protection to facilitate their economic, social, and psychological adaptation to society (Güngör & Soysal, 2021). However, challenges persist, with language proficiency and communication issues being prominent hurdles (Aydın, 2021). The study uncovered that some Syrian teacher candidates grapple with economic hardships, lack family support, encounter challenges in their relationships with peers and academics, and feel disconnected from their department. Despite these challenges, many Syrian teacher candidates expressed satisfaction with their educational opportunities, feeling supported and valued within their departments. In light of these findings, several recommendations emerge:

- Initiatives should be developed to enhance the knowledge and skills of academics in communicating with international students.
- Information and awareness activities can be carried out to reduce behaviors contrary to human values, such as marginalization, prejudice, and racism.
- Various integration activities, such as getting to know the cultures of international students, can be organized to develop and strengthen the sense of belonging to the school and department.

- Activities can be organized to make it easier for Turkish students to get to know the Syrian culture and accept students of Syrian origin.
- Approaches that allow Turkish and international students to learn together, such as cooperative learning, can be adopted.
- Quantitative and ethnography-patterned qualitative studies can be conducted with larger participants.

By implementing these suggestions, educational institutions can contribute to successfully integrating Syrian teacher candidates, fostering a supportive and inclusive environment.